

Betænkning afgivet af Miljø- og Fødevareudvalget den 15. maj 2024

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om at genindføre lov om randzoner

[af Søren Egge Rasmussen (EL), Marianne Bigum (SF) og Franciska Rosenkilde (ALT) m.fl.]

1. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, DD, LA, M, KF og DF) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse* ved 2. (sidste) behandling.

Et *mindretal* i udvalget (SF, EL, RV og ALT) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

2. Politiske bemærkninger

Enhedslisten og Socialistisk Folkeparti

Enhedslistens og Socialisk Folkepartis medlemmer af udvalget konstaterer, at den alvorlige krise i vores havmiljø kun er blevet endnu mere akut, siden Enhedslisten, SF og Alternativet i december 2023 stillede forslag til folketingsbeslutning om at genindføre lov om randzoner. Naturelskere fra mange steder i landet berettede allerede i marts 2024 – langt tidligere end sædvanlig – om uklart vand og store mængder fedtemøg i vores fjorde og indre farvande.

Selv om Danmark er forpligtet af både EU's nitratdirektiv (Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget) og vandrammedirektiv (Europa Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger) til, at kvælstofudledningerne skal være faldende, og at alle vandområder skal være i god miljøtilstand i 2027, er udledningerne de seneste 10 år stagneret. Med nu kun 3 år til deadline og et reduktionsbehov på 18.000-20.000 t kvælstof står det klart, at der er akut brug for handling.

Partierne ærgrer sig derfor over, at regeringen ved førstebehandlingen tilkendegav, at den ikke bakker op om beslutningsforslaget, som handler om et velafprøvet tiltag, der vil give omgående resultater og sikre kvælstofreduktioner.

På spørgsmålet om, hvilke virkemidler regeringen så vil anvende for at leve op til EU's vandrammedirektiv, henviser regeringen til lavbundsindsatsen, de frivillige bioordninger, som landbrug kan søge under EU's landbrugsstøtte, og den såkaldte akutpakke for vandmiljøet, der blev afsat 405 mio. kr. til på FL24. Der henvises til svar på spørgsmål 1.

Af svar på MOF alm. del – spørgsmål 251 fremgår det, at Miljøstyrelsen har beregnet kvælstofreduktioner fra de to nævnte virkemidler i 2023 til henholdsvis ca. 2,6 t kvælstof fra det færdigrealiserede udtag af lavbundsgrunde og forventet 383 t kvælstof fra bioordningerne »Miljø- og klimavenligt græs« og »Biodiversitet og bæredygtighed«. Den forventede effekt af de to bioordninger i 2023 var 850 t kvælstof, hvormed kun 45 pct. af effekten er opnået via de frivillige ordninger. Den forventede effekt af akutpakken kendes endnu ikke.

Partierne mener, at de nævnte eksempler på frivillige virkemidler tydeligt viser, at Danmark ikke kommer til at opfylde sine forpligtelser over for EU alene ved hjælp af frivillige støtteordninger til landbruget.

Partierne opfordrer derfor til, at regeringen i forbindelse med det aftalte genbesøg af landbrugsaftalen i 2023-2024 accepterer, at det er nødvendigt at stille krav til landbruget om at reducere brugen af gødning og udtage store områder landbrugsjord i følsomme vandoplande fra dyrkning.

Partierne noterer sig i den forbindelse, at Klimarådet anbefaler et scenarie for fremtidig arealanvendelse i Danmark, hvor der tages udgangspunkt i hensynet til vandmiljø og biodiversitet, og at Klimarådet opgør de samlede direkte omkostninger til ikke mere end 2,8 mia. kr. årligt.

Partierne opfordrer desuden miljøministeren til snarest muligt at bestille en beregning af kvælstofudledningerne for 2023 fra Aarhus Universitet til levering før sommerferien,

så tallene kan nå at danne grundlag for politiske forhandlinger i forbindelse med genbesøget af landbrugsaftalen, hvormed vi sikrer, at vi får et retvisende estimat for den nuværende kvælstoftilførsel til vores havmiljø.

3. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 8. december 2023 og var til 1. behandling den 30. januar 2024. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Fødevareudvalget.

Oversigt over beslutningsforslagets sagsforløb og dokumenter

Beslutningsforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under beslutningsforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 3 møder.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 4 bilag på beslutningsforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 1 spørgsmål til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Anne Paulin (S) Kim Aas (S) Bjarne Laustsen (S) Camilla Fabricius (S) Tanja Larsson (S) Ida Auken (S) Kasper Roug (S)

Kris Jensen Skriver (S) Thomas Jensen (S) Erling Bonnesen (V) nfm. Torsten Schack Pedersen (V) Anni Matthiesen (V)

Hans Christian Schmidt (V) Charlotte Bagge Hansen (M) Karin Liltorp (M) Hans Kristian Skibby (DD) fmd.

Kristian Bøgsted (DD) Alexander Ryle (LA) Carsten Bach (LA) Mette Abildgaard (KF) Per Larsen (KF)

Kim Edberg Andersen (DD) Peter Kofod (DF) Carl Valentin (SF) Marianne Bigum (SF) Søren Egge Rasmussen (EL)

Trine Pertou Mach (EL) Katrine Robsøe (RV) Sascha Faxe (ALT)

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	22	Dansk Folkeparti (DF)	7
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	16	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	5